БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 101 (6030)
МАЙН 20
СУББОТО
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Экзаменууд эхилээ

Эхин ба дунда һургуулинуудта һуралсалай жэл дүүрэхэеэ байна. Мүнөөдэр удаадахи класста оруулалгын шалгалтанууд ба болбосоролой аттестат абалгын экзаменууд эхилбэ. Эдэ шалгалтанууд ба экзаменууд манай һургуулинуудай энэ жэлэй хүдэлмэриин дүнгые харуулхань гээшэ.

Шалгалтанууд ба экзаменууд советскэ залуу үетэнэй тон ехэ баяр баясхалангай, тиихэтэеэ хамта эгээл харюусалгатай үе мүн.

Экзамен хадаа һурагшадай эрдэмые гүрэнэй зүгһөө шалгалта мүн болоно. Манай парти ба правительство экзаменуудай эмхи гуримтайгаар үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэхэ ябадалда онсо анхаралаа табидаг байна. Дэмы хооһоор дараха, мэгдэхэ ба эмхи гуримгүй байха гээшэ һурагшадые тэбдүүлхэ, нэгэн асуудалые гүнзэгыгөөр бодожо үзэхэ ябадалдань һаалта хэхэ байна. Энээн дээрэһээ уламжалжа һурагшадай эрдэмые наринаар ба зүбөөр элирүүлэлгэдэ һаад ушаржа болохо бшуу.

Шалгалтанууд ба экзаменуудые һурагшадта тон анхаралтайгаар хандаха хэрэгтэй. Эрдэмөө тодоор харуулан, дүүрэнээр харюусаха арга боломжо һурагшадта олгогдохо ёһотой. Тэдэнэй харюуе сэгнэхэдээ ямар нэгэн хүнгэлэлтэ үгэхэ, мүн һурагшадта һануулхын зорилгоор элдэб нэмэри асуудал табиха ябадал гаргажа болохогүй.

Зүгөөр һурагшад хадаа экзамен абагшадай тэдэндэ тон ехэ анхаралтайгаар хандаха байһанда сохом этигэн найдаха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, манай советскэ һургуулида экзамен үнгэргэгшэд хадаа али нэгэ аргаар һурагшадые унагааха гэжэ оролдодог бэшэ гээшэ. Тэдэнэр һурагшадай ханинар ба арадай гэгээрэлэй организуудта хүдэлмэрилдэг эгээл хүндэтэй, этигэлтэй хүнүүд мүн.

Советскэ багшанарай хизааргүй ехэ аша туһата ажалые бүхы арад тон үндэрөөр сэгнэн хүндэлнэ.

Арадай багшанар хадаа социализмын үндэһэ һуури дээрэ шэнэ ажабайдалые зохёожо байһан манай ороной ажалшадай агууехэ армиин тон шухала хубинуудай нэгэниинь болоно гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн байна. Тэдэнэр залуу үетэниие түрүү советскэ педагогикын ёһоор хүмүүжүүлжэ, коммунизм байгуулагшадай культурна, болбосоролтой шэнэ отрядые жэл бүри бии болгоно.

Советскэ һурагшадай экзаменууд ба шалгалтанууд дээрэ туйлаһан амжалта бүхэниие манай арад баясан угтаха байна. Удаадахи класста оруулалгын шалгалтанууд ба болбосоролой аттестат абалгын экзаменууд хадаа бүтэдээрадай хэрэг мүн. Эгээл тиимэһээнь гэгээрэлэй организуд, һургуулинууд арад зоной урда угаа ехэ харюусалгатай гээшэ.

Мүн комсомольско организацинуудай харюусалгашье экзаменуудай үедэ ехэ. Комсомолецууд хадаа өөрхим һуралсалай жэшээ харуулхаһаа гадна, бусад нүхэдөө тон халуун анхаралаар хүреэлхэ зэргэтэй. Тиигэжэ, нүхэрэй ёһоной туһаламжые зарим һурагшадай гэртээ номоо үзэхэдэнь үзүүлхэ уялгатай.

Эдэ үдэрнүүдтэ һургуулинуудые олониитын анхарал ба туһаламжаар хүреэлхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай байна. Арадай гэгээрэлэй организуд экзаменуудай хэр зэргээр ябажа байһаниие үдэр бүхэндэ мэдэжэ байха, хэрбээ алдуугай гараа һаань, тэрэниие дары усадхаха ёһотой. Партийна болон советскэ организуд һургуулинуудай ажабайдалые хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүүгээр һонирхохо, зохистой туһаламжые үзүүлхэ уялгатай.

Республикын арад зон эхилээд байгаа экзаменууд ба шалгалтануудтаа амжалта туйлахыень һурагшад ба тэдэнэй багшанарта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд литовско хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

Литовско ССР-эй гүрэнэй политическэ ба научна литературын издательстваар К. Марксын «Хүлһэнэй ажал ба капитал», К. Марксын ба Ф. Энгельсын «Коммунистическэ партиин манифест», В. И. Ленинэй «Марксизмын гурбан эхи үндэһэ ба гурбан гол хубинууд», И. В. Сталинай «Ленин тухай» зохёолнууд литовско хэлэн дээрэ олон тиражаар хэблэгдэн гаргагдаа.

И. В. Сталинай «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн тухай» ном ехэ тиражаар хэблэгдэхэнь.

В. И. Ленинэй музейн шэнэ филиал

В. И. Ленинэй түрэһөөр 80 жэлэй алдарта үдэртэ Львовто В. И. Ленинэй Центральна музейн филиал нээгдэбэ. Энэ үе соо музейн филиалые 100 мянга шахуу хүн хараа. Станиславска, Тернопольско, Дрогобычска ба бусад областьнуудай ажалшад эндэ ерэнэ.

Музей харагшад тэмдэглэлэй ном соо сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүдые бэшэнэ.

«Владимир Ильич Ленинэй музейдэ ороһоноо би хэтэ мүнхэдэ һанажа ябахаб. Музейн олон тоото документнүүд хадаа зол жаргалта ба шанга шадалта ажабайдалай замые бидэндэ заажа үгэһэн, хүн түрэлтэнэй агууехэ гени Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал тухай хэлэнэ» гэжэ Иван Франкын нэрэмжэтэ колхозой бригадир С. Бартасевич бэшэбэ.

33-дахи дунда һургуулиин һурагшад үсөөхэн болобошье, сэдьхэл баясама үгэнүүдые бэшээ: «Бидэнэр ленинскээр һурахабди, ленинскээр ажаһуухабди, Эхэ орондоо ленинскээр инаг дуратай байхабди».

Багшанарай зунай амаралта

200 мянга гаран багшанар, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ба педагогическа һуралсалай газарнуудай студентнүүд ерэхэ зун орон дотороо экскурсинуудые ба туристска поход хэхэ байна. Географиин багшанар Закарпатска Украина, Закавказье, Урал, Казахстанай районуудта экскурсяар ябаха, 10 мянга үлүүтэй багшанар ба хүмүүжүүлэгшэд ороной нойнгоо столица ошохонь.

50 мянга гаран багшанар Хойто Кавказай ба Хара далайн, Крымэй, Уралай ба Сибириин санаторинуудта, амаралтын байшангуудта ошохо байна.

Түрүү предприятинууд хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ

1950 оной апрель һара соо манай республикын промышленна ба транспортна предприятинуудаар бүгэдэарадай һайндэр — Майн 1-нэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн байна.

Предприяти бүхэнэй коллективүүд алдарта һайндэрые ажалай амжалтаар угтахын тула стахановска вахтада жагсаа. Тиин, тэдэнэй олонхинь апрель һарынгаа түсэбүүдые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур продукци Эхэ орондоо үйлэдбэрилэн гаргаа.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой тогтоолоор үнгэрэгшэ апрель һарада һайнаар хүдэлмэрилһэн Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод, ПВЗ-гэй ТЭЦ, механизированна шэлэй завод, Галуута-Нуурай рудоуправлени, БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрика, «Бурмонголлес» трестын Хандагатайн, Баруун-Тарбагатайн, Хориин леспромхозууд, Улан-Удын модоной завод, Зүүн-Сибириин түмэр замай 3-дахи отделениин 14-дэхи дистанци ба бусад хамта 42 түрүү предприятинууд дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОТОР

А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Улаан Армиин Центральна театрта болобо

Ородой агууехэ полководец А. В. Суворовой дурасхаалда зорюулагдаһан баярай заседани майн 18-да Улаан Армиин Центральна театрта болобо.

Советскэ Армиин генералнууд ба офицернүүд, столицын ажалшадай түлөөлэгшэд, Суворовой сэрэгэй училищинуудай һурагшадай делегацинууд зал соо суглараба.

Президиумдэ — Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй маршалнууд, генералнууд ба адмиралнууд, наукын, культурын ажал-ябуулагшад, столицын солото хүнүүд, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд һууба.

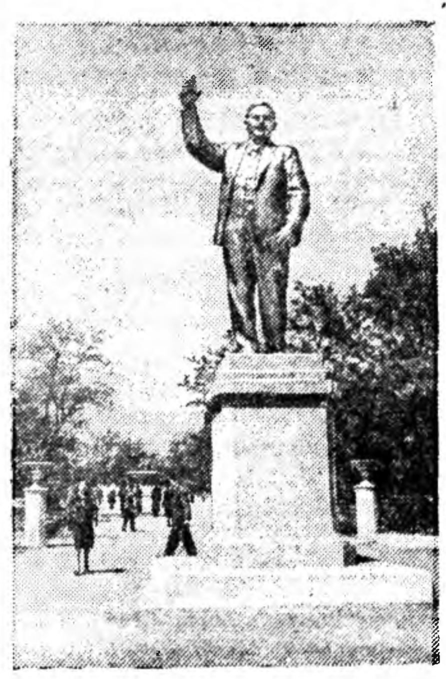
А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэлэй ойе үнгэргэхэ Бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ Советскэ Союзай Маршал Т. Д. Соколовский заседаниие нээбэ.

Нүхэр И. В. Сталин түрүүтэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюро хүндэтэ президиумдэ нэрьемэ, удаан замхашагүй альгаташалга доро һунгагдаба.

Армиин генерал В. В. Курасовта элидхэлэй үгэ үгтэбэ.

А. В. Суворовой ажаябадалай зам ба полководческо ажал-ябуулгые харуулха зуураа, элидхэлшэ хадаа Суворовой сэрэгэй искусствын гүн гүнзэгы национальна байһаниие тэмдэглэбэ. Тэрэ искусство хадаа ородой армиин ба ород арадай моральна болон дайшалхы үндэр шанарнуудай гэршэнь байгаа.

Заседанида хабаадагшад хадаа бүхы саг үеын ба бүхы арадуудай агууехэ полководец Советскэ Союзай Генералиссимус И. В. Сталинда амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүргэбэ.

Украинска ССР. Жданов городтохи городской Центральна сквертэ орохо үүдэнэй дэргэдэ һалхан А. А. Ждановта памятник табигдаа.

ТАСС-эй фотохронико.

Украинада 1000 МТС электричествотэй болгогдоо

КИЕВ, майн 18 (ТАСС). Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ республикын МТС-үүдые электрификацилха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө Украинада электрифицировалагдаһан 1000 машинно-тракторна станцинууд бии. Энэ хадаа дайнай урда тээхиһээ 1,5 дахин олон байна.

МТС-үүд таряа сохихо ябадалда электроэнерги үргэнөөр хэрэглэнэ. Энэнь газар хахалха ябадалда 1900 гаран тракторнуудые ябуулха арга олгоһон байна.

Энэ жэлдэ республикын МТС-үүд бүгэдөөрөө шахуу электричествотэй болгогдохонь.

Шахтёр—композитор

СТАЛИНО, майн 17 (ТАСС). Рутченково ба Петровка шахтануудай дуунай кружогуудай репертуартаа оруулһан шэнэ дуунуудынь — «Үдэр һүнигүй шахтада байдаг хүн», «Нүүрһэшэ басаган тухай», «Түрүүшын хани», «Сталинска соколнууд» гэжэ нэрлэгдэнэ. Үбгэн шахтёр Павел Степанович Дмитриев-Кабанов эдэ дуунуудые зохёогоо.

Хүгжэмдэ өөрөө һураһан композиторой биографинь һонирхолтой юм. Үг гарбалаараа донецкэ шахтёр хадаа Сталинай нэрэмжэтэ шахтада 23 жэл хүдэлөө. Бага наһанһаа эхилээд хүгжэм ехэ һонирходог, баян ба арадай бусад инструментнүүдээр наададаг, мүн сүлөөтэй сагтаа хүгжэмэй литература ба ното шудалдаг байгаа.

1947 ондо Дмитриев-Кабановай зохёолнууд Москвагай консерваторидо эльгээгдэбэ. Удангүй тэрэнэй хэдэн дуунууд Москваһаа радиогоор дамжуулагдаа һэн.

Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй университетскэ бэлэдхэл

Ороной 13 университедүүдэй — Московско, Ленинградска, Киевскэ, Белорусска, Латвийска, Тбилисскэ, Ереванска ба бусад университедүүдэй филологическа факультедүүдтэ журналистикын отделенинүүд байгуулагдаа. Большевистскэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ эдэ отделенинүүдтэ 2000 шахуу хүн һуралсана.

Московско университедэй дэргэдэ журналистикын отделени гурбадахи жэлээ ажаллажа байна. Ородой журналистикын түүхэтэй, советскэ хэблэлэй теори ба практикатай холбоотой зүйлнүүдые студентнүүд шудална. Центральна ба нютагай газетэнүүдэй редакцинуудта студентнүүд ажалай практика хэнэ.

Москвада журналистикын заочно отделени тэрэшэлэн байгуулагдаа.

Хэблэлэй асуудалнуудаар үндэр мэргэжэлтэ научна кадрнуудые бэлэдхэхын тула Московско, Ленинградска ба Киевскэ университедүүдэй дэргэдэ аспирантура эмхидхэгдэжэ байна.

Алмаһан сырьёһоо продукци гаргана

Комплексно алмалтын түлөө тэмсэлэй түрүүшын дүнгүүд Казахстанай хүнгэн промышленностиин предприятинууд дээрэ гаргагдаба.

Алма-Атинска гуталай № 1 фабрикын коллектив уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Эндэ бүхы хүдэлмэришэд алмагдаһан зүйлэй бүридхэл хэдэг болоо. Майн 1-эй урда тээ тус фабрикада апрель соо алмагдаһан материалаар бүхэли үдэр ажаллаба. Тэрэ үдэр 2460 паар гутал бүтээн гаргагдаа. Тэрэнь сүүдхын даалгабариһаа 540 паар гуталаар үлүү байба.

Володарскиин нэрэмжэтэ Семипалатинска оёдолой фабрикын хүдэлмэрилэгшэд алмагдаһан материалһаа һара бүриин 26-ай үдэр хубсаһа оёжо гаргаха гэжэ шиидэбэ. Апрельдэ энэ уялгань амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Бүд ба туһалбариин материалнуудые нэмэжэ гаргашалангүйгөөр, тус фабрика хүүхэдэй 300 пальто оёжо гаргаба.

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин хүндэлэлдэ

Ажалай дэбжэлтэ

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цех бүхэнэй хүдэлмэришэд ССР Союзай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө шэнэ хүсөөр дэлгэрүүлжэ эхилээ.

Эхэ оронойнгоо аша туһала түсэбһөө гадуур продукци ехээр үйлэдбэрилэн, сессиин нээгдэхэ түүхэтэ үдэрые угтаха гэжэ хүн бүхэн эрмэлзэнэ. Заводой хүдэлмэришэд майн урда тээхи мүрысөөнэй темпые зааханшье һуларуулаагүй. Мүнөө тэндэ ехэ ажалай дэбжэлтэ боложо байна.

Инструментальна цехын коллектив өөһэдынгөө дундаһаа депутат Евгений Григорьевич Курочкинаа тус сессидэ эльгээхэ байһанаараа омогорхоно. Тэдэнэр продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ программые июниин 12-то дүүргэхэ гэһэн уялга үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ баталан абаба.

Нүхэр Курочкин суглаан дээрэ: —сессидэ мордотороо үдэр бүхэнэйнгөө нормые 450 процент дүүргэхэб,—гэжэ мэдүүлээ. Мүнөө тэрэ стахановска вахтада жагсаад байхадаа, 4 станогуудайнгаа хүсые дүүрэнээр ашаглан, хэлэһэн үгэеэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Тэрэшэлэн фрезеровщигууд Романов, Соловьев ба бусад Евгений Григорьевичын жэшээгээр хүдэлмэрилжэ, нормонуудаа 250—300 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Н. Сараченко.

Стахановска вахтада

Республикымнай промышленна предприятинуудаар СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсөөр дэлгэржэ эхилбэ.

Мяха-консервын комбинадай консервнэ заводой хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд сессиин нээгдэхэ үдэрые үйлэдбэриин үндэр бүтээсээр угтаха гэжэ шиидэбэ. Тиин, продукци үйлэдбэрилхэ энэ һарынгаа даалгабариие майн 25 болотор дүүргэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 3 процентээр химдаруулха, июниин 1 болотор делекатеснэ консервэ үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбэй дүүргэлтые 70 процент хүргэхэ гэһэн уялгануудые тэдэнэр абаа.

Мүнөө хүдэлмэришэн бүхэн стахановска вахтада жагсаад, бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Бригадирнууд Ямбурова, Афанасьева, Суропова гэгшэдэй бригаданууд стахановска вахтада жагсаһан үдэрһөө эхилжэ, халаанайнгаа нормонуудые 200 гаран процент дүүргэжэ байна.

Модоной заводто

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөнэй тугые дээрэ үргэжэ, Майн 1-нэй һайндэрые ажалай ехэ амжалтаар угтаа һэн.

Тэрээнһээ хойшо мүрысөөнэй темпые тэдэнэр һуларуулангүйгөөр хүдэлмэрилжэ, үйлэдбэри дээрээ үшөө ехэ амжалта туйлаба. Майн 17-ной үдэр модо хюрөөдэхэ ба хюрөөдэгдэмэл модонуудые вагондо ашаалха һарынгаа түсэбүүдые тэдэ хүдэлмэришэд сүм дүүргэбэ.

Вагонуудта модо ашаалдаг бригада бүхэн үдэр соо 32 кубометрын орондо 50—60 кубометр хүрэтэр ашаална.

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси зарлаха тухай мэдээсэл тус заводой коллективээр халуунаар угтагдаба. Сессиин нээгдэхэ июниин 12-ой үдэр болотор заводоо капитальнаар заһабарилжа дууһаха, үйлэдбэриингөө бүтээсые 20 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга тус коллектив абаба.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула заводой хүдэлмэришэн бүхэн эршэ зангидан хүдэлмэрилжэ байна.

Л. Аюшеев.

ҺУРАГШАД, ШАЛГАЛТАЯА ҺАЙНААР БАРИГТЫ!

Г. ЦЫГАНКОВ,
БМАССР-эй гэгээрэлэй Министр

Мүнөөдэр экзаменууд ба шалгалтануудай түрүүшын үдэр. Энэ хадаа үхибүүдэй эгээл ехэ баяр баясхалангай ба зол жаргалта үдэрнүүдэйнь нэгэн.

Пионернүүд ба һурагшад энэ үдэртэ үнинһөө хойшо бэлдээ юм. Тэдэнэр классна комнатонуудаа, һургуулиингаа гэр байрые уран гоёор шэмэглээ. Тиихэдэ бүри эртэнһээ эхилэн жэл соо шудалһан материалаа дабтан үзэһэн байнад.

— Би шалгалтануудтаа 3-дахи четвертьһээ эхилэн бэлэдхээб. Урда үзэһэн юумэеэ дабтахадамни бүрүүлээр ойлгогдоһон гү, али оройдоо ойлгогдоогүй хэдэн олон асуудалнууд ушардаг байгаа. Би дары багшанартаа хандан, тэдэниие тодорхойлдог һэм. Мүнөө тиимэ асуудалнууд гаранагүй. Тиимэһээнь өөрынгөө түлөө айнагүйб. Айхагүй гээшэ амжалта асардаг, — гэжэ Улан-Удын № 2 дунда һургуулиин 5-дахи классай һурагша Тамара Некрасова хэлэнэ.

Эдэ үгэнүүдыень саашань үргэлжэлүүлһэн шэнгеэр № 3 дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Нина Ведерникова иигэжэ хэлэнэ:

— Манай класс үргэлжэдөө комсомольско класс юм. 20 басагад сугтаа һуранабди. Болбосоролой аттестат абаха экзаменуудые бултадаа үгэхэмнай. Энэмнай юрын шалгалта бэшэ, харин бидэндэ инаглан, энхэрэн хандалаг Эхэ оронойнгоо урда экзамен — тоосоо үгэхэмнай гээшэ гэжэ бултадаа мэдэнэбди.

Иимэнүүд һанал бодолтой хүбүүд басагад экзаменууд ба шалгалтануудтаа ерээ. Тэдэнэр бүхэли жэлэйнгээ оролдолгын ба хүсэлэлгын дүнгүүдые гаргажа эхилбэ.

Болбосоролой аттестат абалгын экзаменууд гүрэнэй шалгалта ба һурагшын 10 жэл соо абаһан эрдэм мэдэрэлые сэгнэлгэ мүн. Тиимэһээ энэ болбол онсо ехэ харюусалгатай хэрэг байна. Манай республика соо мүнөө жэлдэ 500 гаран хүн 10-дахи класста һурана. Тэдэнэр ба багшанар өөһэдынгөө уялгануудые, харюусалгые һайтар мэдэнэ.

Экзаменууд хадаа хэды хатуу шанга эрилтэтэй болбошье, үнэн сэхэ шалгалта гээшэ. Үзэһэн материалаа хэн һайтар мэдэдэг бэ, тэрэ экзаменһаа айдаггүй. Манай һурагшад энэ жэлдэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо үлэмжэ һайнаар, оролдолго хэшээлтэйгээр һураа. Тиимэһээ тэдэнэй эгээл олонхинь гүнзэгы эрдэм мэдэрэл абаа гээшэ. Илангаяа һайн дүнгүүдые Үнэгэтэйн (Заиграй), Городок городой, Баргажанай ба бусад дунда һургуулинууд харуулна.

Советскэ залуу үетэнэй болбосорон хүмүүжүүлгэдэ багшанарай үүргэ угаа ехэ һуури эзэлнэ. Тэдэнэрэй хэр зэргээр ажаллаһаниинь мүн лэ энэ экзаменууд дээрэһээ харагдаха байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай багшанар научна ба идейно-политическэ хэмжээгээ, занятинуудые үнгэргэхэ методикоёо нилээд дээшэлүүлээ.

Хаанта Россида үнгэргэгдэдэг байһан ба капиталистическэ гүрэнүүдтэ мүнөө үнгэргэгдэдэг экзаменуудһаа советскэ һургуулинуудай экзаменууд тад ондоо. Буржуазна оронуудта багшанар зарим һурагшадые, илангаяа үгытэй ядуу арадай үхибүүдые зорюута унагааха гэжэ оролдодог.

Манайда тиимэ юумэ үгы, байхашье ёһогүй гээшэ. Экзаменуудта бэлэдхэлэй үедэ манай һурагшад багшанарайнгаа, түрэлхидэйнгөө болон олониитын зүгһөө тон халуун анхарал ба туһаламжые хүлеэдэг. Бүхы һургуулинуудта консультацинууд, лекцинүүд, нэмэлтэ занятинууд үнгэргэгдэдэг. Һурагшадай дүүрэн мэдэлдэ һуралсалай тусхай комнатонууд, библиотекэнүүд ба уншалгын байшангууд үгтэдэг. Тиимэһээнь тэдэниие һайнаар хэрэглэхэ гэһэн гансал зорилго һурагшадай урда табигдана.

Экзаменуудай үедэ һурагшадай өөһэдынгөө үдэрые зүбөөр хубаарилан хэрэглэхэ гээшэ тон шухала байна. Энээндэнь багшанар туһалха зэргэтэй.

Нүхэд, һурагшад! Экзаменуудаа 4—5 сэгнэлтэнүүдтэйгээр үгэхэ гээшэ танай зорилго. Танай амжалтануудай хойноһоо бүхы оромнай ажаглан хаража байна.

ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациин таһагта

Партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхэ

Һаяхан ВКП(б)-гэй Обкомой пропаганда ба агитациин таһагта Тарбагатайн аймагай коммунистнуудай политическэ һуралсал ба партийно-гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэлгэдэ аймагай парторганизацинуудай зорилгонууд тухай ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Максимовай элидхэл хэлсэгдэбэ. ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг энэ жэлдэ коммунистнуудай политическэ һуралсалда шухала анхарал табижа, политһургуулинуудай болон кружогуудай хүдэлмэриин удхые гүнзэгыгөөр мэдэжэ, пропагандистнуудта теоретическэ болон методическа туһаламжа ехээр үзүүлбэ гэжэ элидхэлэй зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Пропагандистнуудай семинар дээрэ өөлжөөтэ программна темэнүүдые хэлсэхэһээ гадна, теоретическэ ба методическа асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдадаг. Мүн политһургуулинуудай болон кружогуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриингөө дүй дүршэлөө андалдаг. Олонхи политһургуулинууд болон кружогуудта һуралсалайнь түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ, занятинуудынь идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ.

Гэбэшье, тэрэнэй хажуугаар, нютаг дээрэнь хэгдэһэн шалгалта юу харуулааб гэхэдэ, коммунистнуудай политическэ һуралсалай өмнэ хиихэлгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһаг партийна гэгээрэлэй диференцированнэ бэшээр хүтэлбэрилнэ, гээгдэжэ ябаһан политһургуулинууд ба кружогуудта анхаралаа хүсэдөөр табинагүй, тэдэнэй хүдэлмэридэ саг үргэлжын хиналта бэелүүлнэгүй, тэдэнэртэ практическа туһаламжа багаар үзүүлнэ. Тиимэһээ зарим политһургуулинууд ба кружогууд (Чапаевай нэрэмжэтэ ба «Авангард» колхозуудай, аймагай Советэй гүйсэдкомой, аймпотребсоюзай ба бусад эхин парторганизацинуудтахи) һуралсалайнгаа түсэбые дүүргэнэгүй, занятинуудынь идейно доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ. Коммунистнуудай бэеэ даан һуралсаха ябадалые эмхидхэлгэ партийна гэгээрэлэй һулашаг участогынь болоно. Саг үргэлжын хиналтын ба туһаламжын хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэһэнээ болоно, бэеэ даан һуража байһан олонхи нүхэдүүд муугаар һурана, өөһэдынгөө хүдэлмэриие хараалһан түсэбүүдые табидагүй, конспектнүүдые хэдэггүй. ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһаг партийна гэгээрэлэй һургуулинуудта һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абаагүй байна. Энэ асуудалые мнил эхин парторганизацинуудай секретарьнарай ба политһургуулинууд болон кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй семинарнууд дээрэ хэлсэлгээр хизаарлаһан байна.

Партийна гэгээрэлэй системэдэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхэн зорилгоор, политһургуули болон кружок бүхэнэй байдалые, мүн марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даан шудалжа байһан коммунистнуудай һуралсалай хэр зэргэ ябажа байһание тодорхойлхо, саашадаа политическэ һуралсалай шанарые дээшэлүүлхэ ба һуралсалайнгаа түсэбые хараалагдаһан болзор соогоо дүүргэхэ хэмжээ абахыень ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой пропаганда ба агитациин таһагта һайшаан дурадхагдаба. Һуралсалайнгаа түсэбые түргэн дүүргэхэ гээд лэ, улаһан материалаа яраалтайгаар, шанар муутайгаар үзэхэ ёһогүй.

Политһургуулинууд ба кружогуудта һугалшадай эрдэмые бэхижүүлхын ба шудалһан материалаа дабтахын зорилготойгоор, һуралсалай түсэбые дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ, һуралсалай дүнгүүдтэ зорюулагдаһан хоёр гурбан занятинуудые үнгэргэхэ, мүн үзэжэ гараһан ба олохоноь бэрхэтэй асуудалнуудаар консультаци хэхые ба лекцинүүдые уншахые һайшаан дурадхагдаба. Пропагандистнууд хадаа политһургуулинууд ба кружогуудта һуралсалай дүнгүүдые гаргаха занятиие юрын занятинуудтал адляар, үзэһэн материалайнгаа гол асуудалнуудые баримталан дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн хэжэ үнгэргэхэ ёһотой байна. Һуралсалай дүнгүүдые гаргаха занятинуудта партийна эхин организациин түлөөлэгшэд байлсахань шухала. Марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даан шудалжа байһан коммунистнуудтай, тэдэндэ туһалдаг консультантнуудтай партийна эхин организациин түлөөлэгшэд хамта байдалтайгаар жэл соо шудалһан материалаар асуудалнуудаар хөөрэлдөөн үнгэргэхэ ёһотой.

Һуралсалай жэлэй дүүргэлтэдэ коммунист бүхэнэй өөрынь хүсэлэнгые ба мүнөө жэлэйнь һуралсалай дүнгүүдые хараадаа абалсан, хайшан гэжэ һуралсалаа үргэлжэлүүлхыень партийна эхин организацинуудай секретарьнар хадаа пропагандистнуудтай хамтадаа тодорхойлхо ёһотой.

Партийна гэгээрэлэй һуралсалай жэлые эмхитэйгээр түгэсхэлгэ, идейнэ үндэр хэмжээндэ дүн гаргалгын занятинуудые ба теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэ хадаа партийна организацинуудай зорилгонь болоно.

Бурят-монгол хэлэн дээрэ лекцинүүд хэрэгтэй

Хүдөө нютагуудай бурят колхозуудаарород хэлэ һайнаар мэдэхэгүй хүнүүд олон бии. Тиимэһээ тэдэ колхозуудта лекци болон элидхэлнүүдые бурят-монгол хэлэн дээрэ үнгэргэбэл һайн бэлэй. ВЛКСМ-эй Кяхтын айком лекцинүүдые ходооород хэлэн дээрэ үнгэргэдэг. Тиимэһээ зарим хүнүүд гол удхыень ойлгоногүй. Тэдэнэрээ бурят хэлэн дээрэ үнгэргэхые эрихэдэ ВЛКСМ-эй айком «манда бурят лектор үгы» гэжэ харюусадаг юм.

В. Жигмитов.

ОБЛПРОФСОВЕДТЭ

Самодеятельностиин харалга үнгэргэхэ тухай

ВЦСПС-эй Секретариадай 1950 оной апрелиин 18-да гаргаһан «Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин Бүхэсоюзна харалгые үнгэргэхэ тухай» тогтоолтой тааралдуулан, профсоюзуудай областной Соведэй президиум тусхай тогтоол гаргаба. Тус тогтоолой ёһоор республикын предприятинуудай ба эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй уранһайханай самодеятельностиин харалга 1950 оной июниин 1-һээ 1951 оной мартын 1 хүрэтэр үнгэргэгдэхэ байна.

Тус харалга хадаа ВЦСПС-эй баталһан «Хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай Бүхэсоюзна харалга тухай Дүримэй» ёһоор үнгэргэгдэхэ юм. Харалгын тусхай комиссинууд предприятинуудта ба эмхи зургаануудта бии болгогдохо байна.

Профсоюзуудай областной комитедэй дэргэдэ 16 хүнһөө бүридэһэн харалгын центральна комисси мүнөө байгуулагдаба.

Ажалшадые медицинскэ хангалга тухай

Һаяхан Бурят-Монголой профсоюзуудай областной Соведэй президиум хүдэлмэришэд ба албахаагшадта медицинскэ туһаламжын хэр зэргээр үзүүлэгдэжэ байһан тухай асуудалые хаража үзэбэ. Нүхэд Алексеева (элүүрые хамгаалгын Улан-Удын городской таһаг), Пилданов (ПВЗ), Извеков (ВСЖД-гэй 111 таһаг) гэгшэдэй элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Облпрофсоведэй президиум болбол Улан-Удэ городой ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгын нилээд һайжарһание тэмдэглэбэ. Врачууд ба дунда мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошороо. Физио-рентгено-кабинедүүд, больницанууд шэнээр нээгдээ.

Гэбэшье, дутагдалнууд бии. Жэшээлхэдэ, үбшэнһөө һэргылгын хэмжээ-ябуулганууд һулаар бэелүүлэгдэнэ. Энэ талаар механизированнэ шэлэй заводой, мелькомбинадай стационарнууд ба бусад муугаар ажаллана.

Медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие бүри һайжаруулха талаар зохихо шиидхэбэри президиум гаргаба.

Город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхаха тухай

Ленин-Сталинай партиин хүтэлбэреэр советскэ арад бүхэдэлхэйн түүхэтэ илалта туйлаа. Мүлжэгшэ ангинуудые үгы хэлгэ, хүниие хүнэй мүлжэлгые бүримүһэн усадхалга, ажахын социалистическэ системэ байгуулалга — эдэ бүгэдэ хадаа город ба деревниин хоорондохи харилсаае үндэһөөрнь хубилгаа. СССР-тэ социализмые амжалтатайгаар байгуулһан ба социализмһаа коммунизмда шата дамжан орожо байһан ябадалаар коммунистическэ байгуулалтын гол зорилгонуудай нэгэн — город ба деревниин хоорондохи илгаае гүйсэд усадхалга шиидхэгдөжэ байна.

Город ба деревниин хоорондохи илгаа юуб гэхэдэ, нэн түрүүн деревни хадаа экономическа, политическэ ба культурна талаараа гээгдэнхэй байгаа.

Город ба деревниин хоорондохи илгаа бүри эртэ урда сагта гараһан байна.

Тэрэ хадаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдэй үмсын мэдэлдэ байдаг ангита общественн тогтоходо бии болоһон байна. Город ба деревниин хоорондохи илгаа хадаа зэрлит барга байдалһаа цивилизацида шэлжэн орохо үеһөө эхилээд, племенной байдалһаа гүрэнэй ажабайдалда хүрэтэр, цивилизациин бүхы түүхые ходо гаран манай үе хүрэтэр үргэлжэлжэ байна гэжэ Маркс ба Энгельс заадаг байгаа.

Ангита общественн хүгжэхэ бүри город ба деревниин хоорондохи илгаа бүри ехээр хурсадажа, эли гаража, ангиин тэмсэлэй бүри хурсадаһание ба эли болоһоние харуулна гэжэ Ленин Сталин хоёр һургана. Капитализмын хүгжэхэ тудам город ба деревниин хоорондохи зай бүри ехэдэһэн байна. Капиталистнууд, газар эзэлэгшэд ба нюдарган баяшуулай дарлалга мүлжэлгэ дээрэ таряашадые хайра гамгүйгөөр мүлжэдэг ба хооһоруулан үгырүүлжэ байһан монополистнуудай мүлжэлгые нэмээһэн империализмын үедэ энэ илгаа бүри ехэ болоһон байха юм.

В. И. Ленин 1919 ондо большевистскэ партиин программын проект зохёожо байхадаа «программын аграрна пункт» гэжэ бүлэг соо иигэжэ бэшээ һэн: «Город ба деревниин хоорондохи илгаагай деревниин ажахын ба культурна гээгдэлэй эгээл гүнзэгы үндэһэ һууринуудай нэгэн байһан тулада... Р. К. П. хадаа энэ илгаае усадхалгые коммунистическэ байгуулалтын гол үндэһэн зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолоно» (В. И. Ленин. Зохёолнууд, том XXIV, нюур 107). Ленинэй энэ баримталалга хадаа ВКП(б)-гэй программын гол пунктнуудай нэгэн болоһон юм.

Город ба деревниин хоорондохи илгаа хадаа деревниин ажахын ба культурна гээгдөлэй эгээл гүнзэгы үндэһэ һуурмин нэгэн мүн. Энэ үндэһэ һууриень усадхангүй деревниие үгытэй ядуу, гээгдэнги ба зэрлиг байдалһаань гарган дэбжүүлхэ аргагүй. Город ба деревниин илгаае усадхахын тулада тэрэ илгаагай үндэһэ һуури — үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй энгэй үмсые нэн түрүүн усадхаха, мүлжэгшэ ангинуудые усадхаха ба бүхы хүдөө ажахые социалистическэ замаар шэнэдхэн табиха шухала гэжэ ленинизм һургана.

Город ба деревниин хоорондохи илгаа — общественн антагонистическэ ангинуудта хубаагдаһанай гол тэмдэгүүдэй нэгэн мүн. Тэрэниие усадхахын тулада социалистическэ революци хэхэ шухала, коммунизмын илалта шухала гэжэ ленинизм һургана.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалта хадаа город ба деревниин хоорондохи илгаагай эгээл гүнзэгы үндэһэ һуурииe бутаргаа. Илгаа гаргадаг шалтагааниие: промышленностьһаа, газартаряалангай индустриальна ажалһаа хүдөө ажахын ажалай гээгдэлые, городһоо деревниин гээтдэлые пролетарска революци усадхаа. Тэрэ хадаа газарай энгэй үмсэ байлгые усадхаа, буржуази ба помещигүүдэй зүгһөө ажалша таряашадые дарлан мүлжэлгые усадхаа, эгээл олон тоото мүлжэгшэ анги — нюдарган баяшуулай экономическа позициие үндэһөөрнь бутарган һулаpуулаа.

Большевистскэ партиин хүтэлбэреэр советскэ социалистическэ гүрэн болбол ороноо социалистическэ ёһоор индустриализацилгын үндэһэ һуури дээрэ деревнидэ гүн гүнзэгы революционно хубилалта хэһэн байна.

Хүдөө ажахын коллективизациин ленинско-сталинска түсэбые бэелүүлһэнэй ашаар туйлагдаһан колхозно байгуулалтын илалта хадаа социалистическэ байгуулалтын шухалын шухала шата, город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхалгын шухалын шухала шата байһан юм. Үргэлжын коллективизациин үндэһэ һуури дээрэ анги болоһон нюдарган баяшуул усадхагдаһан байна.

Колхозно байгуулалта хадаа үмсын ажахын хизаарлагданги байдалые усадхажа, таряашадай ба бүхы советскэ деревниин материалнашье, мүн культурнашье хэмжээе дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжо байгуулаа.

Сталинска табанжэлнүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй ашаар городууд улам болбосон түхэлтэй болгогдоо. Тэдэнэй заха булангуудта һайнууд, гэрэлтэйнүүд гэр байшангууд, театрнууд, клубууд баригдажа, город центрһээ илгархаа болёо. Манай орондо болоһон агуу ехэ революционно хубилалтанууд городойшье ба мүн деревниин түхэл, шэнжые үндэһөөрнь ондоо болгоо, город ба деревниин хоорондохи харилсаае үндэһөөрнь хубилгаа.

«Город болбол таряашадые мүлжэлгын центр байхаяа болижо байна. Город ба деревниин хоорондохи ажахын ба культурна холбоо барисаа улам бүри бөхижэжэ байна. Город ба тэрэнэй промышленностьһаа тракторнуудые, хүдөө ажахын машинануудые, хүнүүдые, зөөри хэрэгсэлнүүдые туһаламжа болгон деревни мүнөө абана. Мүн өөрөө деревнишье машинно-тракторна станцинууд, заһабарилгын мастерскойнууд, колхозуудай элдэб түрэлэй промышленна предприятинууд, жэжэ электростанцинууд гэхэ мэтын өөһэдын промышленностьтай мүнөө болоод байна. Культурна талаар город ба деревниин хоорондохи зай тала бүглэгдэжэ байна» гэжэ нүхэр Сталин 1934 ондо зааһан байха юм. (И. В. Сталин. «Ленинизмын асуудалнууд», хэблэл 11, нюур 458).

Социализмын илаһанай эсэстэ город ба деревнидэ үйлэдбэриин единэ-социалистическэ метод байгуулагдаа, деревнидэ үйлэдбэриин шэнэ харилсаанууд — нүхэрэй ёһоор суг ажаллалгын ба социалистическэ харилсан туһалалсалгын харилсаанууд тогтоогдоо. Социалистическэ городойхидол адли үйлэдбэриин харилсаанууд деревнидэ бии болоо. Тиигэжэ, хүдөө ажахы социалистическэ промышленностьтай нэгэ шэнжэтэй боложо — агуу ехэ шэнэдхэн байгуулгын нэгэниинь бэелүүлэгдэһэн байна. Энэ хадаа город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхалгада шухала зүйл болоно.

Таряашад колхозуудта орожо, социалистическэ байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Таряашадай ажахын экономическа үндэһэ һуурмин хубилхатай хамта, таряашадай психологи, гүрэндэ, общественнэ социалистическэ зөөридэ, ажалда тэдэнэй хандалга хубилаа. Социализм байгуулалтын коммунистическэ метод болоһон социалистическэ мүрысөөн деревнидэ хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгэ, тэдэнэй общественнэ баялигай ургалта, колхознигуудай культурна ба материальна тэниглэн байдалай хэлбэришэгүйгөөр дэбжэлгэ, тэдэнэй политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхиин дээшэлэлгэ — эдэ хадаа город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхаха шухалын шухала услови болоно гэжэ нүхэр Сталин һургана. Энэ түүхэтэ зорилгые шиидхэлгэдэ МТС-үүд ба совхозуудай үүргэ тон ехэ байна.

Хүдөө ажахын ажал хүдэлмэриие индустриальна ажалтай адли болголго город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхаха сталинска программын шухала хуби болоно. Имагтал томо механизированнэ социалистическэ хүдөө ажахы хадаа хүдөөдэхи ажал хүдэлмэриие индустриальна ажалтай адли болгохо үндэһэ һуури болохо байна. Тиихэдээ тэрэ ажахы мүнөө үеын хүдөө ажахын машинануудаар хэлбэришэгүйгөөр зэбсэгжүүлэгдэдэг ба тэндэ мичуринска түрүү наукын амжалтанууд эдэбхитэйгээр хэрэглэгдэдэг байха ёһотой.

Манай социалистическэ гүрэн социалистическэ газартаряалангые эгээн ехэ хэмжээгээр машинизацилдаг, мичуринска наукые хүгжөөн бадаруулха ба бодото байдалда нэбтэрүүлхэ бүхы услови байгуулдаг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай урда тээ хүдөө ажахыда хэдэн мянган тракторнууд, комбайнууд, ашаанай автомашинанууд ба 188 түхэлэй хүдөө ажахын элдэб машинанууд ашаглагдажа байгаа.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй үедэ гүрэн болбол хүдөө ажахые тракторнууд, комбайнууд, хүдөө ажахын машинануудаар ехээр зэбсэглэжэ байна. Хүсэ ехээр гаргагдадаг культурануудай хүдэлмэриие механизацилхын тулада манай промышленностёор шэнэ түхэлэй машинанууд (свеклын, хлопогой, хартаабхын, сайн плантацинуудта хэрэглэгдэхэ, лёной ба бусад техническэ культурануудай машинанууд зохёогдоһон ба бүтээн гаргагдадаг болоһон байна. 1948 ондо хүдөө ажахы дайнай урда тээхи һүүлшын жэлэйхидэ орходоо тракторнуудые хоёр дахин олые абаһан байна.

Дайнай һүүлэй табанжэл соо хүдөө ажахы хамта дээрээ 108 миллион мориной жүдхэхэ хүсэтэй 325 мянган тракторнуудые, 195 мянган комбайнууд ба миллион үлүүтэй хүдөө ажахын бусад машинануудые, хэдэн мянган ашаанай ба хүнгэн автомашинануудые абаха байна.

Хүдөө ажахын ажал хүдэлмэриие индустриальна ажалтай адли болголгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, город ба деревниин хоорондохи илгаае түргэнөөр усадхаха хэрэгтэ деревниие электрификацилга онсо ехэ удхашанартай. 1945 оной эхиндэ хүдөө тосхонуудта хүдөөгэй 6523 тепловой ба гидроэлектростанцинууд тоологдожо байһан ба 5.520 колхозууд ба 2249 МТС-үүд электрификацилагдаһан байгаа. 1949 оной январиин 1-дэ 23 351 колхозууд ба 5522 МТС электрификацилагдаад байба. Хүдөөгэй электростанцинуудай ба электроустановконуудай ниитэ хүсэниинь дайнай урда тээхитэй сасуулбал хоёр үлүүтэй дахин ехэ болоо.

Хүдөө ажахые электрификацилга хүдөө ажахын ажалай шэнжэ шанарые үндэһөөрнь хубилгана. Тэрэ хадаа хүсэ ехээр гаргагдадаг процессүүдые ба хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие механизацилха арга олгоно.

Хүдөө ажахын ажал хүдэлмэри өөрынгөө шэнжэ шанараар промышленна ажалда адли боложо байна. Город ба деревниин хоорондохи илгаае бүримүһэн усадхаха шухалын шухала арга зэбсэгүүдэй нэгэн болоһон хүдөө ажахые электрификацилга хадаа советскэ деревниин культурые эршэмтэйгээр дэбжүүлхэ бүхы услови байгуулжа үгэнэ.

Манай орондо бэелүүлэгдэһэн культурна революци город ба деревниин хоорондохи илгаае амжалтатайгаар усадхалгада айхабтар ехэ удхашанартай. Тэрэ хадаа таряашадай культурна хэмжээе түргэнөөр дээшэлүүлхэ ба советскэ деревниин интеллигенциин түргэнөөр ургаха услови байгуулаа. Деревнидэхи багшанар үшөө 1939 ондо 560 мянган үлүүтэй хүн болоһон байна.

Колхозно тосхоной социалистическэ культура түргэнөөр ургана. Деревнидэ хаа хаанагүй радио, кино дэлгэрүүлэгдэнэ, һургуулинууд, культурын байшангууд, клубууд баригдана.

Колхозно деревнидэ шэнэ [...]нүүд — социалистическэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэй, культурна хүдэлмэрилэгшэд ургажа гарана. Зүбхэн түрүүшын хоёр сталинска табанжэлэй үе соо механизаторска ба агротехническэ ажалай [...] миллион үлүүтэй хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэгдэһэн байна.

Хүдөө тосхондо колхознигуудай байрын гэрнүүдые, колхозуудай үйлэдбэриин барилгануудые [ба] культурно-ажаһуудалай гэр байшангуудые бариха тухай тон шухала тогтоол парти ба правительство 1945 ондо гаргаһан байна юм. Энэ тогтоолоор хүдөөгэй барилгануудые эрхилхэ шэнэ [жу]рим тодорхойлогдоо, габэл, колхознигуудай байха гэрнүүд ба колхозуудай ажахын барилганууд гүрэнэй зүгһөө тон ехэ туһаламжатайгаар, колхозуудай хүсөөр баригдаха байна. Колхозно социалистическэ байгуулалтые хүгжөөлгын ба бэхижүүлгын үндэһэ һуури дээрэ олониитэ колхознигуудай культурно-ажаһуудалай эрилтые хангаха хүдэлмэриин программа тус тогтоол соо тодорхойлогдоод хой.

Парти ба правительствын эдэ шэнэ хэмжээ-ябуулганууд — город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхаха замда хэгдэһэн шэнэ алхам мүн.

Дайнай һүүлэй табанжэлэй [түсэ]бөөр хүдөө тосхондо айхабтар ехэ хэмжээнэй барилга хараалагданхай. Табанжэлэй турша соо хүдөө тосхонуудта 3 миллион 400 мянган гэрнүүд һэргээн бодхоогдоһон ба шэнээр баригдаһан байха ёһотой. Дайнай һүүлэй табанжэлэй дүрбэн жэл соо хүдөө нютагуудта 2,3 миллион байрын гэрнүүд баригдаһан ба һэргээн болхоогдоһон байна.

Хүдөө тосхонуудтахи бүхы барилгануудай программые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхаха замда шэнэ алхам болохо байна.

Мүнөө манай орондо город ба деревниин хоорондохи илгаае бүримүһэн усадхалга эдэбхитэйгээр ябуулагдажа байна. Социалистическэ гүрэн болбол орон доторой үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан табина, транспорт ба хэлхээ холбоое бүхы талаарнь хүжөөнэ. Оронойманай промышленна ба хүдөө ажахын районуудта анханда хубаарилагдадаг байһан ябадал усадхагдажа байна. Город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхалга хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриие механизацилха замаар, хүдөө ажахые электрификацилха замаар, хүдөө ажахын ажал хүдэлмэриие индустриальна ажалтай адли болгохо замаар саашадаа ябуулагдаха байна.

Город ба деревниин хоорондохи илгаае усадхалга хадаа деревниие социалистическэ городой хэмжээндэ хүрэтэр үргэхэ гэһэн удхатай. Энэнэй зам гэхэдэ — СССР-эй экономическа гол зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ, нүхэр Сталинай 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн үгэ соо тодорхойлһон коммунистическэ байгуулалтын агуу ехэ программануудые бэелүүлхэ ябадал болоно.

Большевистскэ партиин хүтэлбэреэр, нүхэр Сталинай ударидалгаар колхозно таряашад, хүдэлмэришэн анги ба советскэ интеллигенцитэй хамта город ба деревниин хоорондохи илгаагай сүм усадхагдаха коммунизмын илалта тээшэ этигэлтэйгээр дабшажа ябана.

П. Гапочка, философско наукануудай кандидат.

Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Кинофикациин ба кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэдэй городской зүблөөн һаяхан болобо. Тус зүблөөн дээрэ 1950 ондо киносетиие хүгжөөлгын ба ашаглалгын түсэбые болзорһоонь урда дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Читинскэ областиин киносетиин хүдэлмэрилэгшэдэй социалистическэ уряае суглараашад халуунаар дэмжээ. Тэдэнэр ажалшадые киногоор хангаха түсэбөө, мүнгэнэй валюта суглуулгые болзорһоонь урид, Сталинска Конституциин үдэр хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Гадна, научно-популярна, документальна, агротехническэ фильмнүүдые олоор харуулха шухала гэжэ тоолобо. Тиимэ фильмнүүдые харуулхынгаа урда тээ лекци болон хөөрэлдөөнүүдые хэхэ гэжэ хэлсэһэн байна.

П. Борькин.

Һайнаар хүдэлмэрилдэг клубууд

Ториин аймагай Дээдэ-Бургалтайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз клубаа һайнаар заһабарилжа, культурын бодото гуламта болгонхой. Тэндэ хүгжэмэй инструментнүүд, радиоприемник болон бусад культурна хэрэгсэлнүүд гүйсэд бии. Гадна, газетэ журналнууд ба агитаторнуудай блокнодууд олоор абтадаг юм.

Мүн тус сомоной «Улаан Бургалтай» колхоздо үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ клуб баригдаа һэн. Энэ клубта мүнөө ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн лекцинүүд, элидхэлнүүд хэгдэһэн байна.

Т. Дымбрылов.

Хабарай тарилгын шанарые шалгаха селькорнуудай рейд

Тарилгын болзор дүүрэжэ байна

Шамдагты, нүхэд колхознигууд, трактористнууд!

АБАҺАН УЯЛГАЯА АРЮУНААР ДҮҮРГЭХЭБДИ

...ай колхоз 1950 ондо ехэ ...талмайнуудһаа үргэлжэдөө ...ургаса хуряахын түлөө со...стическэ мүрысөөндэ эршэм... оролсоһон байна. Тэрээнтэй ... колхозой тарянажалай ...ай бүхэн тус тустаа уялга ...е абаһан байгаа. Мүн манай ... бригадынхид тушаажа аба... бүхы талмайһаа заатагүй үн... ургаса хуряаха гэжэ шиидээ. ...э уялгаяа нэрэтэй түрэтэй... дүүргэхын түлөө бидэнэр эсэ... сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ ...бди. Хабарай тарилгын үедэ ...ын гэшүүдэй ажалай жаяг ...м болон эмхидхэл нилээд ...аруулагдаа. Тэрэнэй ашаар бригадымнай бүхы гэшүүд үдэрэйнгөө нормонуудые саг үргэлжэ дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнгүй хүдэлмэриһөө бусадаг нэгэшье плугшан үгы. Үндэр бүтээсэ, эрхим шанар түйлахын тулада манай плугшад, түбхын түрүүнлэ, мори унаадтаа һайнаар хандадаг, плугуудаа һайнаар абажа ябадаг байха юм. Бригадымнай ахалагша моришон Б. Нимаев моридоо эрхимээр харууһалжа, хүсэ шадалынь хододоо һайн байлгадаг. Мүн 70 наһатай үбгэн Г. Эрдынеев байраһаа холо участогта ошожо хүдэлмэрилхэдэмнай бидэнэртэ эдеэ хоолыемнай абаашажа үгэдэг. Энэ хадаа һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ дүүрэн арга боломжо олгодог байна.

Бидэнэр хабарай тарилгые майя 20 хүртэр бараниинь дүүргээд, саашанхи харууһа һайнаар эмхидхэхэбди. Тиигээд байхадаа абаһан уялгаяа бүхы бригадаараа амжалтатайгаар дүүргэхэмнай лабтай.

Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай 1-дэхи бригадын гэшүүдэй даалгабаряар гараа табигшад:

Ж. Гармаева,
Б. Содномов,
Л. Балдандоржиева.

Үдэрэй хоёр нормо дүүргэнэ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ... дээрэ хүдэлмэрилдэг Чесанын ...С-эй түрүү трактористнууд ...ан уялгануудаа эрхимээр дүүр... байна. Һүүлэй үедэ тэдэнэй ...а үдэрэй хоёр нормо дүүргэ... хүнүүд олон болоо. Жэшээлхэ... трактористнууд П. Эрдынеев, Балданов гэгшэд 13 гектарай ...до үдэр бүри 20 га хахална. ... нүхэр Б. Гуруева 12 гектарта ...лга хэхэ нормотой аад, 25 га ...тэр таридаг байха юм.

...дэнэр имагтал үндэр бүтээсэ ...ахатаяа хамта мүн үнэтэ го... арбилна.

...рбээ бүхы тракторнуудта гэ... хэжэ, тэдэниие һүниин ха...нда хүдэлгэдэг болгоо һаа, ...ТС-эй олон бригадануудай гэ... иимэ бүтээсэ түйлаха һэн. ..., зарим тракторнуудынь гэ...гүй байһан дээрэһээ һүниндөө ...илмэрилхэ аргагүй байха юм. ...эн тушаа МТС-эй директи ...лаа табиха ёһотой.

Ц. Батуев.

...рюусалгагүйгөөр ...ндэйнэй хойшолон

—Тракторнуудаа үни хада за...рилжа дүүргээд, мартын 25-... бултыень харьяата колхозууд... эльгээгээбди,—гэжэ Кяхтын ...С-ай хүтэлбэрилэгшэд барда... мэдүүлээ һэн. Теэд, хабарай ...уун хүдэлмэриин эхилээд бай... мүнөө үедэ энэ МТС-эй зарим ...кторнууд ходо эбдэрнэ. Шалта...нинь юуб гэхэдэ, заһабарил... үедэ шанарай түлөө шанга ...элэй хэгдээгүй дээрэһээ, трак...рнуудынь тарилгада муугаар ...дхэгдэһэн байгаа.

МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ ...хала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр ...даажа, «Улаан Сүбэгтэ» колхо... поли дээрэ үшөө хүсэд заһа...рилагдаагүй тракторнуудые гар...һан байна.

Д. Хандажапов.

Хожомдсһон колхоз ба хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд

«Улаан Оронго» колхоз Иволгын аймагай томонууд артельнүүдэй нэгэниинь юм. Эндэ Саянтын МТС-эй 5 тракторна бригада хүдэлмэрилдэг. Эдэ бригаданууд хоёрёод трактортай Гадна, тус колхоз хүдөө ажахын өлдэб машинануудаар нилээд олон. Энэ ехэ арга боломжо хадаа хабарай тарилгые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ ябадал бүрин хангаха байна. Гэбэшье, полевой хүдэлмэринүүд эндэ тон удаанаар ябуулагдана.

Байгша оной майн 12-ой мэдээгээр, колхозой бригаданууд оройдоо 709 гектарта эртын оробһото культурануудые тариһан байгаа. Тиихэдэ аяар 984 гектарта эртын ороохото культуранууд үшөө таригдаагүй байха юм. Тарянажалай хоёрдохи бригада тарилгын хүдэлмэриие илангаяа муугаар ябуулна. Энэ бригада 2 трактортай, 1 морин сеялкэтэй аад, оройдоо 110 гектарта тарилга хэһэн байна. Гадна, тус бригадын даажа абаһан участок дээрэ хэгдэһэн хүдэлмэриин шанарые шалгахада, агротехникын заабаринуудые эбдэжэ байһан баримтанууд элирүүлэгдэбэ. Бригадир Бадмаев хорооор угаагдаагүй үрһөөр тарилга хэжэ байна.

Мүн энэ бригада мүнөө хүрэтэр хабарай полевой хүдэлмэринүүд дээрэ мори унаануудаа элсүүлээдүй байһаар. Бригадир Бадмаев тракторна бригадада найдаад, 2 морин сеялкээ миил байлгана. Тэрэшэлэн тус колхозой ондоошье бригаданууд мори унаае дүүрэн хүсөөрнь хэрэглэнгүй, хоёрдохи шатын хүдэлмэринүүдые ябуулжа байна. Тиимэһээ 11 морин сеялкэнүүдэйнь олонхид миил байдаг.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тусхайлбал, правлениин түрүүлэгшэ Лхамажапов, партийна организациин секретарь Кишектуев гэгшэд тарянажалай бригадануудые улам бэхижүүлжэ, колхоздоо бии байгаа бүхы арга боломжонуудаа полевой хүдэлмэринүүдтэ элсүүлхын орондо, харин бүхы тарилгаяа тракторнуудай хүсөөр дүүргэхые һэдэнэ. Тэрэнэй эсэстэ зарим бригаданuудтань жаяг заршам тон муу. Жэшээлхэдэ, гурбадахи бригадада оройдоо 5—6 хүн хүдэлмэрилдэг. Тэрэ мүртэнь тэндэ тусгаар тоо бүридхэгшэ бии. Бидэнэр бригадын тоо бүридхэгшэ Бальжинимаевһаа юу хэдэг тухайнь асуубабди. Тиихэдэмнай, «правленидэ мэдээ хүргөөд лэ байгшаб даа» гэжэ тэрэ харюусаба.

Полевой хүдэлмэринүүдэй шанар шалгалта эндэ хангалтагүйгөөр табигданхай. Бригадирнууд Юмсунов ба Бадмаев гэгшэд колхозн игуудай болон тракторис тнуудай хэһэн хүдэлмэриие саг соонь тушаажа абадаггүй байха юм Юмсуновай хүтэлбэрилдэг бригадада тракторис тнууд предплужниггүйгөөр хахална. Теэд, агротехникын заабариие эбдэжэ байһан иимэ ябадалые Юмсунов тэсэжэл байдаг.

Колхозой правлени аяар мүнөө хүрэтэр тракторна бригаданuудые туһалбариин хүдэлмэрилэгшэдөөр гүйсэд хангаадүй байһаар.

Тус колхозой хабарай тарилгые удааруулжа байһан гол шалтагаануудай нэгэн хадаа политическэ ниитын хүдэлмэринүүдэй муугаар табигдаһан ябадал болоно. Колхозн игуудай дунда уншалганууд болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэггүй шахуу. Мүн ханын газетэ болон «Дайшалхы хуудаһанууд» саг соогоо гаргагдадаггүй байна. Партийна организациин секретарь нүхэр Кишектуев поли дээрэ саг үргэлжэ ошодоггүй байха юм.

Хабарай тарилгые удааруулжа байһан ябадалһаа тобшолол хэжэ, бүхы хүсэеэ поли дээрэ гаргаха шухала байна.

А. Нагаслаев.

100 пүүд ургасын түлөө тэмсэнэбди

☆

А. КУШНАРЕВ,
Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

☆ ☆

Сталинска дүрбэдэхи табанжэ... түсэбые амжалтатайгаар дүүр... нангин хэрэгтэ манай артелиин ...шүүд үндэр эдэбхитэйгээр оролсо...н байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ та...лгымнай талмай нилээд ехэ ...лөжо, мүн хүдөө ажахын куль...рануудай ургасыншье хэмжээ ...шалһэн байха юм. 1948 ондо ...лхознай 1400 гектарта тарилга ...д, дунда зэргээр гектар бүриһөө 12 центнер таряа хуряагаа һэн. ...дахи 1949 ондо тарилгынгаа ...майе 1800 гектар хүрэтэр үр...жэ, га бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер ургаса абаабди. Тиигэ... гүрэнтээ болзорһоо урид тоо...о, өөрын үрһэ хааха, ажалта ...эрнүүдтээ горьтой ехэ таряа тал... хубааха арга олоһон байнабди.

1950 ондо манай колхоз 2000 ...ан гектарта тарилга хэхэ түсэб... Бидэнэр бүхы талмайһаа үр...лжэдөө үндэр ургаса хуряахын ...лөө бичурынхидай уряалаар ...республиканска социалисти...скэ мүрысөөндэ оролсоходоо, 500 ...тарһаа га бүриин 100 пүүд урга... хуряаха уялга абаа һэмди. ...рим бригаданууднай бүри ехэ ...гаса абаха зорилготой.

Хабарай тарилгада бүхы хүсэ ...адалаа бүрин элсүүлээд, тэрэ...ие эмхитэйгээр үнгэргэжэ бай...бди. 1950 ондо тарянажалайнгаа ...ригаданууды бэхижүүлхэ, бригадирнуудай үүргэ болон харюусал...е дээшэлүүлхэ ябадалда колхозой ...авлени ба партийна организаци ... анхаралаа хандуулһан байха ... Колхозн игуудай ажалые зу...р хүтэлбэрилжэ шадаха, баян ... дүршэлтэй эрхим колхозни...уд Брулев, Чистяков, Васильев, ... Чистяков гэгшэд тарянажалай ...игадануудай бригадирнуудаар то...илогдонхой. Эдэнэр хабарай тарилгые богони болзор соо, агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ хэрэгтэ хамаг хүсэеэ хандуулжа байна.

Бидэнэр бүри үнгэрэгшэ жэлэй таряа хуряалгын үедэ тарилгада бэлэдхэлые эхилээ һэмди. Нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые элбэгээр бэлэдхөжэ, тэрэниие хүрьһэндэ зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда бригадануудн ай шухала анхарал табидаг. Поли дээрэ 1200 ашаа наг шэбхэ зөөгдэһэн, 112 центнер шубуунай аргал, 212 центнер үнэһэн бэлэдхэгдэһэн байна. Эдэ үтэгжүүлгэнүүд агротехникын заабаринуудай ёһоор мүнөө хүрьһэндэ хэрэглэгдэжэ байха юм. Хабарай тарилгада орохоһоо үшөө урид 152 гектар намарай тарилгада эртын борнойлго хэһэн, мүн тэрээндэ үнэһөөр ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдөөр нэмэлтэ тэжээл үгэһэн байгаабди.

Бии байгаа бүхы үрһэмнай сэбэрлэгдөжэ, тарилгын кондицида саг соогоо хүргэгдөө һэн. Бригаданuудай булта даа үрһэнэй таряае яровизацилһан, мүн академик Лысенкын методээр ороохото культурануудай үрһые агаараар дулаасуулан шанаржуулжа, ургаха шадалыень дээшэлүүлһэн байха юм. Мүнөө жэлдэ үргэлжэдөө сортовой тарилгада орообди. 250 гектарта хэрэзһэлүүлһэн тарилга хэгдээ. 1300 гектар пар ба намарай пар хабар эртэ борнойлогдоһон байна. Мүн 300 гектар талмай һайрамаар уһалагдаа.

Газарай элдүүрилгые саг соонь эхилжэ, тэрэниие түргэнөөр үнгэргэһэнэй ашаар, колхознай 1260 гектарта эртын ороохото культурануудые тарижа, түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Колхозн игууд мүнөө жэлэй полевой хүдэлмэринүүдтэ урдынхиһаа улам ехэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байна. Тиихэлээр тарилгада ябагшадай олонхидынь үндэр бүтээсэ, эрхим шанар түйлана. Сеялкэшэд Петров, Васильева, Пытин, Пискунов, плугшад Брылев, Чистякова, Степанова ба бусад түрүү ажалаараа илангаяа шалгарнад.

Манай колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Тарбагатайн МТС-эй механизаторнууд 100 пүүд ургасын түлөө тэмсэлдэ эршэмтэйгээр оролсонхой. Колхозой правлени тракторис тнуудта байра байдал һайнаар түхеэрээ. Мүн тракторна бригадануудые туһалбариин хүдэлмэрилэгшэдөөр гүйсэд ханганхайбди. Тиин, тракторис тнууд МТС колхоз хоёрой хоорондо баталагдаһан договорой ёһоор хүдэлмэрилжэ байна.

Һаяар оройн культурануудай тарилгые дүүргэхэмнай. Мүн пар хахалалгые правительствоор тогтоогдоһон болзор соо дүүргэжэ, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хуряаха хэрэгтэ гол анхарал табигдана. Тарилгын хүдэлмэринүүдһээ сүлөө гараһан бүхы колхозн игууд болон мори унаануудаа парта гаргаха байнабди.

Үндэр ургаса хуряалга имагтал хабарай тарилгые хаһа соонь үнгэргэлгөөр хизаарлагдадаггүй. Тиимэ хадань манай колхозой бүхы бригаданууд тарилгые дүүргэмсээрээ тэрээнэй хойноһоо эрхим харууһа эмхидхэхэ юм.

Кяхтын аймагай «Улаан Субукта» колхозой эрхим адуушан Жигмит Цыренжапов үнгэрэгшэ жэлдэ өөрынгөө дааһан 56 гүүдһээ 56 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байгаа. Байгша ондо нүхэр Цыренжапов 60 гүүдһээ 60 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ гэһэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын эрхим адуушан нүхэр Цыренжапов адуугаа бэлшээжэ ябана.

М. Миневэй фото.

— ХЭЖЭНГЫН — АЙМАГТА

АМИТАДАЙ БУЛАН

Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшад багша Н. Дондоковагай хүтэлбэри доро һургуулидаа амитадай булан эмхидхэһэн юм. Мүнөө энэ буландань: гүрөөһэн, гулабхаа, туулай, хулгана гэхэ мэтэ амитад бии. Эдэ амитадаа һурагшад өөһэд өөһэдөө даажа абаад, тэжээдэг ба тэдэнэй ажамидаралые ажаглан шэнжэлдэг байна.

Тус һургуулиин һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ элдэб амитадые бүри олоор суглуулха гэжэ шиидээ.

А. Жамбалдоржиев.

ВОЛЕЙБОЛИСТНУУДАЙ ТҮРҮҮШЫН УУЛЗАЛГА

Һаяхан Хэжэнгын дунда һургуулиин волейболистнуудай суглуулагдамал команда аймцентрын суглуулагдамал командатай түрүүшынхеэ уулзаба. Эрид шанга тулалдаанай улаа тэдэнэр 2:2 гэһэн тоотойгоор тэнсэһэн байха юм.

Эндэ волейболистнууд шадабаритай һайнаар наададаг байһанаа харуулаа.

ШЭНЭ ТҮЛ

Доодо-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз шэнэ түл абалгаяа эрхимээр үнгэргэжэ байна Мүнөө хонишон Б. Будаева 215 хурьга хоролтогүйгөөр абанхай. Тэрэшэлэн хонишод Г. Батамункуев, Р. Базаров гэгшэд олон түл абаад, хоролтогүйгөөр түлжөөжэ байна.

САБШАЛАНГАА ҺАЙЖАРУУЛНА

Хэжэнгын сомоной «Комсомол» колхозой луговодууд колхозойнгоо малнуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тула оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилнэ. Луговодууд Н Булатов, Ц. Намсараев гэгшэд 1260 гектар сабшалангай газар уһалха байна. Һаяар үшөө 3 хүн энэ хүдэлмэридэ гарахань.

Д. Доржиев.

Уншагшадай конференци

Һаяхан Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ агууехэ ботаник-физиолог, дарвинист-материалист К. А. Тимирязевай наһа бараһанһаа хойшо 30 жэлэй ойдо зорюулан уншагшадай конференци үнгэргэбэ. Тэндэ политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын бодото гэшүүн, зооветинститудай багша нүхэр А. Давыдов «К. А. Тимирязев—ородой агууехэ эрдэмтэ» гэһэн элидхэл хэһэн байна.

Агууехэ эрдэмтын научна ажал ябуулга ба тэрэнэй зохёолнуудай удхашанар тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Тимирязевай зохёолнууд советскэ агробиологическа наукын алтан фонддо орожо, социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ ехэхэн туһа хүргэнэ гэжэ нүхэр Давыдов онсолон тэмдэглэхэ зуураа, энэ талаар хэдэн үльгэр жэшээнүүдые харуулаа.

Элидхэлэй һүүлээр К. А. Тимирязевай «Ургамалай ажамидарал» гэһэн ном тухай үгэ хэлэлгэ болобо. Зооветинститудай студентка Попова тус номой хоёр бүлэг тушаа хөөрэжэ үгөө. Хүдөө ажахын техникумэй һурагша Войкова ургасын гурбан условинууд тухай үгэ хэлээ. Хамта 7 хүн үгэ хэлэһэн байна.

Тус конференци ехэ һонирхолтойгоор, идейнэ үндэр хэмжээндэ үнгэрбэ.

Д. Васильев.

Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ—үргэн далайса

Уялга ба хэрэгүүд

XVI областной партийна конференциин тогтоолой эрилтын ёһоор, 1950 ондо үбһэнэй валова суглуулгые дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээнһээ үлүү гаргахын зорилгоор, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд сабшалан һайжаруулгада ехэхэн анхарал табижа байна

Эдэнэр сабшалан дээрэ 7000 ашаа наг шэбхэ гаргаха, 70 гектарта үтэг хэхэ, 900 гаран гектар газар уһалха, мүн сабшалангай модо, шулуу, һөөг, бургааһа сэбэрлэхэ мэтын уялга абаад, аймагай бүхы колхозн игуудта хандалга гаргаа. Иимэ харюусалгатай уялга абаһан энэ артелиин колхозн игууд хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэжэ, энэ жэлдэ элбэг ехэ үбһэ хуряаха тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсоо.

Колхозой луговодуудай хүсөөр 500 гектар сабшалан уһалагдаһан байна. Мүн хагда, модо, шулуу сэбэрлэхэ хүдэлмэринүүд үнгэргэгдэнэ. Луговодууд С. Зурбанов, Д. Дугаров, Б. Эрдынеев гэгшэд ажалдаа үндэр эдэбхитэйгээр хабаадалсанад.

Мүн эндэ сабшалан дээрэ колхозн игуудай олоороо гаралга эмхидхэгдэнэ.

Ш. Цыванов.

Ториинхид алдуугаа дабтана

Жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээл абаха түсэбөө дүүргэдэггүй дээрэһээ Ториин аймагай олон колхозууд үбэл, хабарай үедэ адуу малаа тураадаг, хороодог байна. 1949—50 онуудайшье үбэлжэлгын үедэ энэ аймагай зарим колхозууд ниитын малые гарзалуулһан байха юм. Кировэй, Ворошиловай, Свердловэй нэрэмжэтэ, «Авангард» колхозууд үбһэ тэжээлээр илангаяа ехэ дутуу байгаа.

Гэбэшье, тус аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, мүн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нёдондонойнгоо алдууһаа һургаал абаагүй байһаар. 1950 ондо үбһэ ногооной үндэр ургаса хуряахын түлөө тэмсэл энэ аймагта тон хангалтагүйгөөр хэгдэнэ. Аяар мүнөө хүрэтэр өндэхид сабшалан һайжаруулха хүдэлмэриие хүсэд эхилээдүй.

«Республикын колхозуудта сабшалан һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые хэрэг дээрэ бэелүүлхэ тушаа аймагай организацинууд шухала хэмжээнүүдые үшөө абаадүй. Тэрэнэй эсэстэ зарим колхозууд сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ нэгэшье хүниие гаргаагүй байһаар. Дээрэ дурсагдагша Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель аймагай хүдөө ажахын таһагаар үгтэһэн даалгабариин ёһоор, сабшалан һайжаруулгада 40 колхозн игууд ба 15 мори унаа гаргаха байһан аад, мүнөө хүрэтэр энэ хүдэлмэридэ нэгэшье хүниие элсүүлээгүй. Эндэ аймцентрын хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай хүсөөр хоёр воскресник үнгэргэгдөө. Теэд, колхозой правлени энэ воскресниктэ артелиингаа гэшүүдые оройдоо гаргаагүй. Тэрэшэлэн Свердловэй, Калининай, Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Красное знамя» колхозууд мэнэ һая болотор сабшалан һайжаруулха хүдэлмэридэ колхозн игуудые элсүүлээгүй байгаа.

Сабшалан һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд тухай республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гараад байхада, Ториин аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай үгэ хүүрээ бараһаншье һаа, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлнэгүй.

К. Павлов.

Фельетон

Амтатай болгохын түлөө арбан жэлээр хурлаба

Хэжэнгын зүүн Шанаада, Толгойн нуурһаа тольбо баруун тээ шулуунншьехань, обоолоотой шоройшьехань ойлгогдохогүй, тэмдэггүй тэбхэр хара юумэн талын тэг дунда тэбхыжэ һуудаг юм. Харгыгаар ябаһан хүнүүд тэрэниие харахадаа, «ямар сагта, хэнэй хэһэн «даралга» хаб» гэжэ гайхаһаар, эшэ тайлбариень олонгүй үнгэрдэг...

Нэгэтэ, хабарай тарилгын үедэ, «Ленинэй зам» колхозой полевой стан дээрэ хүн зон олон, плуг борнойнуудта сар моридые хүлләжэ байба. Полевой станда ябууд бууһан нэгэ хүн тэрэ тэбхэр хара юумые хаража, ехэтэ гайхаба:

—Тээ тэрэ урдахи гэбхэр харамнай юун бэ? Хүбхэн бэлэдхээд обоолоо гүт, али хоройлогдоогүй үбһэнэй сомоо гү?

—Бэшэ даа, анхандаа манай бригадын дараһан силос юм һэн... Байгша даа,—гэжэ бригадир Дубшан Дондоков харюусаба.

—Байраһаа хүдэлдэггүй «зөөримнай» тэндэл байгша даа,—гэжэ плугшадай нэгэн енгүүтэйгээр аман соогоо гүбэд гэнэ.

—Теэд, малшадай абаашахагүйдэ яахабши? Силос гээшэ шэмэтэ тэжээл, һаамхай үнеэдтэ эдюулхэ хэрэгтэй юм гээд зоотехнигууд дэбхэрэлдэгшэл,—гэжэ бригадир уургайгаар дуугарна.

—Хэрэглэхэ хүнэй үгы хадань, харин хээгшэн зээрдэгшэн хоёроо һүтэй болгожорхёо һаа... һа-һа-һа,—гэлдэжэ хүхюунээр хөөрэлдэһөөр паар моридтой плугшад поли тээшээ галгюулбад.

Ажаглахада, энэ колхоздо дараһан силосые эдлэхэ тухай хэншье бододоггүй байшоо. Харин үбһэ хуряалгын халуун үедэ силос дараха «түсэбөө дүүргэхын тула» хэды шөнөөн хүдэлмэриин хүсэ, ажалта үдэр, үбһэ гаргашалһыень тоолохо болоо һаа, эдэ бүгэдын тэндэ хэбтэһэн тэбхэр шоройн оёорто сүм зоогдонхойе гэршэлһэн документнүүд счетовод Ванданoвай хажуудахи хүрин шкаф соо тусхай табсан дээрэ табяатай байха.

Үнеэдэйнгээ билтарма ехэ һүтэй хадань, силосээ эдюулдэггүй хаяа гэхэдэ, «үнеэднай арайхан тугалаа садхаана»,—гэжэ һаалишадай хэлэһэн гэмэрэлдээнүүдые колхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа МТФ-е даагша Д. Дамбаев шэхэн соогоо шэрдэг болоторынь ябталһан байха.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхые оролдодоггүй ба ажалай культурые һулаар нэбтэрүүлдэг байһанаа баталан, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд «хурлаһан силос хорин жэлдэ гутахагүй» гэлдээд, хуурай хоолойгоор шэхээ таглан, обоолһон силосээ онгиргонгүй орхино бэшэ аал?

Һаяхан, һайрамай үертэ һалан угаагдажа һууһан тэбхэр хара «дарасаяа» харан сасуу колхозой нэгэ хүтэлбэрилэгшын гүнзэгыгөөр һанаа алдаад, аниргүйхэн морёо ташуурдажа, саашаа хатарган талиихань үзэгдөө һэн

Б. Базарон

ХУДӨӨДЭ ХУДАЛДАА НАЙМАА ҮРГЭДХЭХЭ

Оролдолгын аша үрэ

Би Түнхэнэй аймпотребсоюзай Кыренскэ раймагые даагшаар хүдэлдэг. Энэ үе соо эд товараа эрьесын һарын, квартальна ба жэлэй түсэбүүд дүүргэгдээгүй гэжэ байгаа.

Байгша оной түрүүшын кварталай түсэбые 150 процент, апрель һарынгаа даалгабаринье 120 процент дүүргэбди.

Амжалтын өөрөө ерэдэггүйнь мэдээжэ. Эгээл түрүүн, ажалшад үргэн хэрэглэлэй ямар эд товараар һуталанаб, хэды хүн ямар эүйлнүүдые худалдан абахые хүсэнэб гэжэ хаража үзэдэгби. Худалдан абагшадтай хөөрэлдэхэдөө-еэнгөө һүүлдэ эдэ бүхы ажагллтануудаа журналдаа тэмдэглэн абадаг, хэжэн хоногто нимэ эрилтэнүүдые суглуулһанайнгаа һүүлээр, Култуксэ базаһаа хэрэгтэй бараагаа түсэбөөр захилаар асаруулдаг байнаби.

Магазин соогоо сагүргэлжэ ариг сэбэрые сахиха шухала. Шэнээр асарагдаһан бараануудые хүнүүдтэ үзүүлжэ харахыень дурадхагдаг. Хүнүүдтэ урин зөөлэхэнөөр хандаха һөөшэ продавецэй худалмэриие тулай ехэ үдхашанартай.

Ингэжэ, ажалдаа бүхы хүсэл зоригоо хандуулан хүдэлмэрилхэдэ, амжалта туйлагдаха байһаниинь лабтай.

Баян урга соо урчуулхын түлөө унаһан малгайгаа абангуйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан колхозниигуудые эд бараагаар дүүрэнээр хангаха зорилго биднэдэй урда табигдана. Энэ уялгаяа бэелүүлэн, «Память Ильича», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай полинүүд дээгүүр нүүдэл худалдаа наймаа хододоо ябуулжа, тэндэ хүдэлмэрилэгшэдые тамхи, зуруул, мыла, дабһан, үнэгүй бүд болон бусад зүйлнүүдээр ханганаби.

М. Усольцев.

Эд бараан элбэгээр худалдагдана

Закаменай аймпотребсоюзай системын хүдэлмэрилэгшэд майн урда тээхи мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, худалдаа наймаанайгаа хүдэлмэриие ниилэд һайжаруулаа.

Олонхи сельпонуудта эд бараа асаралга һаатагаг байһанаа мүнөө гүйсэд болоулагдаа. Тиин сельпо бүхэндэ ассортиментнэ минимумэй ёһоор промышленна эд товарнууд ба эдээ хоолой зүйлнүүд элбэгээр худалдагдажа эхилээ.

Хабарай тарилгын эхилһэнһээ хойшо, колхозуудай полевой станүүдаар нүүдэл худалдаа наймаан һайнаар ябуулагдана.

Михайловска сельпогой (правлениинь түрүүлэгшэ С. Максимов) продавецууд колхозниигуудые үдэр бүхэндэ хэрэглэгдэдэг эд бараагаарнь гүйсэ хангана. Тэрэшэлэн Улэгшэнэй, Мыло-Бортойн сельпонуудай хүдэлмэри урда урдынхиһаа һайнаар ябуулагдажа байна.

Б. Доржиев.

Түрүү сельпогой продавецууд

Саянтын сельпогой (Иволга) хүдэлмэрилэгшэд һүүлшын хэдэн жэлнүүдэй турша дотор советскэ худалдаа наймаанай хүдэлмэриие ажалшадай эрилтын хэмжээндэ хүргэжэ шадаа.

Энэ сельпогой харьяата колхозуудай гэшүүд хэрэгтэй эд бараагаараа саг соогоо дүүрэнээр хангагдана.

Мүнөө хабарай тарилгын эхилһэнһээ хойшо продавецууд нүхэд Трифонов, Антонов, Тищенко ба бусад «Осоавиахим», «XVIII партсъезд» ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай полинуудаар нүүдэл худалдаа наймаа үргэнөөр ябуулан, колхознигуудые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар элбэгээр хангажа байна.

Иволгын сельпогой магазинай продавец нүхэр Кокорина Саянтын сельпогхидой жэшээгээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа тарилгын эхилһэнһээ хойшо колхозно поли дээгүүр хэдэн мянган түхэригэй эд бараануудые худалдаа.

А. Нагаслаев.

Дуратайгаар худалдажа абана

Хэжэнгын аймцентрын номой магазинда Сталинска шангай лауреадуудай олон номууд ерээ һэн. Ажалшад тэдэниие тон ехэ дуратайгаар худалдажа абана. Энэ хадаа советскэ хүнүүдэй духовно эрилтын улам ургажа байһаниие үшөө дахин батална.

А. Жамбалдоржиев.

«Б.-М. Үнэндэ» бэшэһэнэй һүүлээр

Багшанарта анхарал табигдадаг болоо

«Һургуулинуудта анхаралаа хандуулнагүй» гэһэн статья манай газетын энэ оной апрелиин 12-ой номерто толилогдоо һэн.

Кяхтын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр И. Власовай мэдээсэһэнэй ёһоор, тус статьягаар хэмжээ абтажа, багшанарта олгогдоһон хүнэлэлтэнүүд хүсэдөөр бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Усть-Киранай сомоной Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Осеевтэ хүдэлмэриингээ дутуу дунданудые һайжаруулха заабари үгтөө.

Архинша Гыденов тушаалһаа гаргагдаа

«Хэлэһэн үгэнь хин талада хосорно» гэһэн гаршагтай статья «Б.-М. Үнэн» газетэдэ толилогдоо һэн. Тэрэ статья соо Заиграйн аймагай Ворошиловай, Ждановай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай хабарай тарилгада һулаар бэлдэхэжэ байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа.

Заиграйн аймсоветэй гүйсэдкомһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, колхозой хүдэлмэриие унагааһанай ба саг үргэлжэ архидажа ябаһанай түлөө Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Г. Гыденов тушаалһаа гаргагдаад, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдахань. Гадна, тус статья дурсагдаһан колхозуудай правлениинүүдэй заседаниинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд абтаа.

Малай байрануудые бариха заабаринууд үгтэбэ

Сэлэнгын аймагай колхозуудта малай байрануудые барилгын һаатуулагдажа, барилгын модо бэлэдхэлгын удаанжа байһан тухай «Б. М. Үнэн» газетын майн 9-нэй номерто толилогдоһон статьягаар хэмжээ абтаба.

Тус асуудалаар Сэлэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Нимаевай тоосоон БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседанидээрэ майн 12-то шагнагдажа, энэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зохихо заабаринууд үгтэбэ гэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэрэг ахалха ба колхозно барилгануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин начальник нүхэр М. Гершевич манай редакцида мэдээсэнэ.

Туһаламжа үзүүлэгдэбэ

Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной «Большевик» колхоздо үндэр наһатанда туһаламжа үзүүлэгдэлэггүй байһан тухай «Б. М. Үнэндэ» толилогдоһон статьягаар хэмжээ абтаба.

—Дурсагдаһан колхозой колхозница 64 наһатай хүгшэн Ц. Халимановада туһаламжа үзүүлэгдэээ. Сомоной соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Осеевтэ хойшодоо энэ хүгшэндэ туһаламжа үзүүлжэ байлгые хинажа байхые дурадхагдаба,—гэжэ Кяхтын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр И. Власов мэдээсэнэ.

Германскэ демократическа республикын олониитэ репараци бага болгохо тухай шиидхэбэриинь түлөө Советскэ Союзай Правительствода баясхалан хүргэнэ

БЕРЛИН, майн 17. (ТАСС). Германиин түлэхэ репарационно түлбэринүүдые хорооохо тухай Советскэ Союзай Правительствын шиидхэбэри хадаа Германска демократическа республикын хүн зоной дунда баярай мэдэрэл, Советскэ Правительстводо, нүхэр Сталинда гүн ехэ баясхалангай мэдэрэл түсхээ.

Үсэгэлдэр предприятинууд дээрэ ба эмхи зургаануудта, кино ба театрнууд дотор улицануудта—хаа хаанагүй Советскэ Союзай энэрхы сэдьхэлэй энэ шэнэ ябуулга тухай хөөрэлдөөн болобо. Тус республикын ба Берлинэй олон предприятинууд дээрэ суглаанууд ба митингнүүд боложо, хүдэлмэришэд, адбахагшад ба интеллигенциин түлөөлэгшэнэр сугларан, Германиин түлэхэ репарационно түлбэринүүдые хоронһон ябадалые ехэтэ һайшаагаад, агуухэ Советскэ Союзтай хани барисагаа бүри ехээр бэхижүүлхэбди гэһэн баярай найдуулгануудые үгэбэд.

Германиин түлэхэ репарационно түлбэринүүдые хорооохо тухай Советска Правительствын шиидхэбэри тушаа гадаадын мэдээсэлнүүд

ВАРШАВА, майн 17. (ТАСС). Германиин түлэхэ репарационно түлбэринүүдые хорооохо тухай Советскэ Правительствын шиидхэбэри шэнжэлэн, «Трибуна Люду» газетэ түрүү бэшэг дотороо ингэжэ тэмдэглэнэ: «Советскэ шиидхэбэри хадаа Германиин прогрессивнэ ба эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэ өтигэлэй гэршэ баримта мүн».

ПРАГА, майн 17. (ТАСС). Германскэ демократическа республикын правительствын премьер-министр Гротеволь ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И В. Сталинай абалсаһан бэшэгүүдэй текстнүүдые бүхы газетэнүүд томо гаршагуудтайгаар толилоо.

«Людове Новины» газетэ тэргшаг дотороо ингэжэ тэмдэглэнэ: Германиин түлэхэ репарацинуудые хорооохо тухай Советскэ Правительствын шиидхэбэри болбол Советскэ Союзай зүгһөө хэгдэһэн энэрхы сэдьхэлэй ябуулга мүн.

Советскэ Правительствын шиидхэбэринь арадайнгаа ажахые амжалтатайгаар хүгжөөлгэдэнь германска арадта туһалха байна гэжэ «Праце» газетэ заана.

БУДАПЕШТ, майн 17. (ТАСС). Германиин түлэхэ репарационно түлбэринүүдые хорооохо тушаа Отто Гротеволиин ба И. В. Сталинай абалсаһан бэшэгүүдэй текстнүүдые венгерскэ бүхы газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта томо гаршагуудтайгаар тунхаглаа.

Нүхэр Сталинай бэшэг хадаа немецкэ арадһаа гадна, мүн эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдые зоригжуулан баясуулна. Советскэ Союзай эб найрамдалай политиканъ ехэ хэрэгүүдээр батадхагдана гэжэ үнэн сэхэ хүн бүхэн эли тодоор хаража байна.

Нүхэр Сталинай бэшэг хадаа эб найрамдалда дуратай хэдэн зуун миллион хүнүүдэй омогорходог документ, эб найрамдал хамгаалгын гайхамшагта шэнэ нүхэсэл мүн.

СОФИЯ, майн 17. (ТАСС). Германиин түлэхэ репарационно түлбэринүүдые хорооохо тушаа Отто Гротеволиин ба И. В. Сталинай бэшэгүүдэй текстые болгарска бүхы газетэнүүд тунхаглаа.

Хитадай Арадай Республикын делегат Хитадай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ гэжэ мэдэрэгдээд, гоминдановска түлөөлэгшэ гаргаһан зайсуулагдаба

БЕРН, майн 16. (ТАСС). Бүхэдэлхэйн почтово союзай Гүйсэдхэлэй ба Хялхэ холбоо тушаа Комиссиин сесси үсэгэлдэр нээгдэбэ. СССР-эй түлөөлэгшэ Комиссиин заседани нээгдэхэ зуураа, тэрэ соогоо, Хитадые түлөөлэжэ байһан ушарһаань гоминдановска түлөөлэгшые Комиссиин составһаа гаргахые ба Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшые Хитадай хуулита ёһоной түлөөлэгшэ гэжэ мэдэрхые дурадхаба. Чехословакиин түлөөлэгшэ советскэ делегадай дурадхалые дэмжэбэ.

СССР-эй ба Чехословакиин түлөөлэгшэдэй дурадхалынь Комиссяар буруушаагдаа. Тэрэнэй һүүлээр, Швейцариин делегат Комиссиин энэ сессидэ Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшые Хитадай бүрин эрхэтэ гансахан түлөөлэгшэ гэжэ оруулха дурадхал оруулба. Тиимэһээ Комисси хадаа «Гүйсэдхэхэ комиссиин энэ сессидэ Хитадай бүрин эрхэтэ гансахан түлөөлэгшэ болон Хитадай Арадай Республикын делегадай хабаадахыень зүбшөөхэ» гэһэн тогтоолые нюуса голосованяар абаа.

Түрүүлэгшын дурадхалаар гоминдановска түлөөлэгшэ Комиссиин заседаниһаа орхижо гараха баатай болоо.

Лондонско зүблөөн ба Шуманай түсэб

Майн 13-да Лондондо США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн боложо гурбан үдэр үргэлжэлбэ.

Зүблөөн хадаа «эб найрамдалые али болохо бүхы аргаар бэхижүүлхэ зорилготой байгаа» гэжэ министрнүүд өөһэдынгөө хуулита мэдээсэлнүүд соо бодлогуушалан байталба. Үнэн хэрэг дээрээ, Лондондо болоһон зүблөөн дээрэ США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд хадаа далайн шэнэ дайнай бэлэдхэлые саашадань шангадхаха тухай хөөрэлдэһэн байна. Франциин ба Баруун Германиин шулуу нүүрһэнэй ба буладай промышленностиие нэгэдүүлхэ тухай Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр Шуманай дурадхаһан түсэб хадаа энээнэй гэршэ баримтань болоно. Энэ нэгэдэлдэ американска промышленнигууд годүүргые дүүргэхэ болоно. Американска монополистнүүдэй заабаряар зохёогдоһон, Шуманай түсэбые бэелүүлхэ гэжэ Баруун Германи болон Франциие, тэрэшэлэн бусад маршаллизованно оронуудые Американ Холбоото Штадуудай боголшолхо ба дээрмэдэхэ ябадалыень хүнгэдхэхэ байгаа.

Германиин, Франциин ба Англиин олониитын һаналынь американска банкирнуудай энэ хэмжээ ябуулгын агрессивнэ удхые элирүүлбэ. Энэ түсэб французскэ арадта угаахэ аюултай байна. Франциин компартиин Политбюро хадаа французскэ интерессүүдые худалдаһан түсэб ба дайнай түсэб гэжэ Шуманай дурадхалые тоолоно.

Корейскэ арадай-демократическа республикын арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжа гаргагдаа

ПХЕНЬЯН, майн 17. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын арадай Верховно суглаанай табадахи сесси дээрэ абтаһан 1950 оной гүрэнэй бюджет тухай хуулитай зохилдуулан ба олон тоото митингнүүд болон суглаануud дээрэ ажалшадай мэдүүлэһэн дура хүсэлые дэмжэжэ, Корейскэ арадай-демократическа республикын Министрнүүдэй кабинет хадаа арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжые 1,5 миллиард вон хэмжээтэйгээр гаргаха тухай шиидхэбэри абаба. Тус урьһаламжань 10 жэлэй болзороор гаргагдаа.

Гүрэнэй урьһаламжын гаргалгые арад халуунаар дэмжэжэ, тус урьһаламжые нэгэн һаналаар захина.

Г-н Трюгве Ли пресс-конференци хэбэ

ООН-эй Москвадахи Информационно центртэ майн 17-ной үдэр, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Секретарь г-н Трюгве Лиин пресс-конференци болоо. Советскэ ба гадаадын олон корреспондентнүүд байлсаба.

Г-н Трюгве Ли хэдэ хэдэн асуудалнуудта харюу үгэһэн мэдүүлгэеэ пресс-конференциин эхин дэрэуншаа.

«Хэнтэй уулзааб та гэжэ намһаа асууһан байна, — гэжэ Трюгве Ли хэлэбэ.

Генералиссимус Сталинтай, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо г-н Молотовтой, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Вышинскийтэй, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо г-н Громыкотой, ООН-эй Генеральна Секретариин туһалагша байһан г-н Соловьевтой мини уулзалые таанад мүн лэ мэдэнэт. Намайе хани барисаанай ёһоор угтаа, һаналаа хэлсэлгэмнай бүтэмжэтэй байгаа.

Уулзалгануудай үедэ ямар асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээб? гэжэ намһаа асуугаа.

Манай хөөрэлдөөнүүд уласхоорондын байдалда, ООН-дэ Хитадай түлөөлхэ тухай, «хүйтэн дайн» гэдэг тухай асуудалнуудта зорюулагдаа. Зүбшэн хэлсэгдэһэн ондоошье асуудалнуудай дунда — ООН-эй Уставай 28—2 статьятай зохилдуулан үе үе зарлагдахай Аюулгүйн Соведэй заседаниинууд тухай, тэрэшэлэн атомна энергиие хиналта табиха тухай асуудал бии байһаниие һануулха байна.

Апрелиин 20-һоо хойшо минии ябаһан дүрбэн столицануудтахи, гүрэнэй ударидагшадтай хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үрэнүүд Танниие хэр ханаагаад гэжэ намһаа асууһан байна.

Энэ асуудалтай дашарамдуулан ингэжэ тэмдэглэхые хүсэхэ һэм байнаб: ООН-эй механизмын нормальнаар хүдэлдэг болоогүйдэ, «хүйтэн дайнай» зогсоогдоогүйдэ, ООН-эй гэшүүдэй хоорондо хани барисаата харилсаануудай тогтоогдоогүйдэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Секретарь ханаха арганагүй.

Москвада хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдээр хэр ханаабта гэжэ намһаа асууба.

Москвада хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд тушаа хүсэлөө ханаагүй байха үндэһэ баримтагүй байнаб. Гэхэ зуура, эсэсэй тобшолол 2—3 һарһаа наашаа хэгдэхэ аргагүй, магад энэнэй тулада бүри ехэшье сар эрэгдэжэ болохо гээшэ».

Корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаха зуураа, г-н Трюгве Ли болбол ООН-эй урда байгаа бэрхэшээлнүүд ООН-эй Генеральна Ассамблейн сентябрьта болохо сесси хүрэтэр шиидхэгдэхэ бээ гэжэ һанһан найдабари мэдүүлбэ.

ООН-эй Генеральна Секретарь ондоо асуудалда харюусаха зуураа, мэдүүлгэ баринан европейскэ 9 гүрэнүүдые ООН-эй гэшүүд болгон абабал Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида Европын голосые шангадхаха гэжэ, һаашаг Женеведэ хэһэн мэдүүлгэ соохи найдабаряа һануулха. Генеральна Секретарь эдэ 9 гүрэнүүдые ООН-эй гэшүүд болгон абахые һайшаагаа. Энэ асуудал Аюулгүйн Соведэй үзэмжэдэ байнаар. Европейскэ тэдэ гүрэнүүдһээ гадна, ондоо табан гүрэнүүд ООН-дэ абаха тухай мэдүүлгэ баринхай. Тиимэһээ хамтадаа 14 орон гэшүүн болохые хүсэнэ гэжэ Трюгве Ли тэмдэглэбэ.

Нью-Йорк ошохо замдаа Англиин ба Франциин премьер-министрнүүдтэй гү, али гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэй, тиигээд һүүлээрнь Трумэн ба Ачесонтой уулзаха бээб гэжэ Трюгве Ли мэдээсэбэ.

ООН-эй органуудтахи хуулита һууриинь Хитадай Арадай Центральна правительствын түлөөлэгшэдтэ хангахын тула ямар хэмжээнүүд абтахаар хараалагданаб гэжэ г-н Трюгве Лиһээ асуубал. Энэ асуудал Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри хүлеэжэ байна гэжэ Генеральна Секретарь харюусаа.

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй Танай хөөрэлдөө хэхэ үедэ, тэдэнэр эб найрамдалда эрмэлздэгээ мэдүүлээ гү гэжэ гадаадын корреспондентнүүдэй нэгэн асуугаа. Энэ болон советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн бүхы хөөрэлдөөнүүд соомни нэбтэрэнхэй байгаа гэжэ Трюгве Ли харюусаба.

Ондоо столицануудта хөөрэлдөө хэхэ үедөө мүн лэ эб найрамдалда эрмэлздэг тухай дуулаһан байнаб гэжэ Трюгве Ли харюусаа.

Пресс-конференциин түгэсхэл дээрэ, корреспондентнүүдэй гүйлтаар, Москва тухай өөрынгөө һанамжануудые Трюгве Ли хөөрэжэ үгөө. Советскэ Союзда табдахаяа ерэбэб, Москвае амгалан сагташье, дайнай үедэшье харадаг һэм байнаб. Туйлаһан амжалтануудынь эли бодо байна.

(ТАСС).

Уларил шэнжэлэ... тэмдэглэл

Мүнөө жэлэй ...

Май һара хадаа хабарай ... хаһа юм. Энэ һарада ... элшэ улам бүри шангад... лаан улэрнүүд болодог. ... һүүлшын хахаһһаа эхили... талаар зулгэ ногоон хү... доной набша задаран һ... захалдаг.

Энэ һарада тэрэнги ягаан ... хушагдан ой тайгые ... Майн һүүлээр хүһан бууж... мойһон болон улир ... эшэнүүд дун сагаан сасаг... хөөгэлдэг. Тэрэшэлэн нуга... нуудаар үнгын сэсэгүүд ур... гэн дайланадые гоёдог б...

Уһа нуурмагай, гол горх... Сэлэнгын адаг шадараар... ой шубуу хүлгэн, иргүү... дуугаараа арюун агаарые... лүүлдэг. Галууд ба хүн шубу... лын хойто зүг барин ... Ой тайгануудта алдаб шубуу... олоороо ерэжэ, арюун хабар... даршуулан дуулалдаг.

Хамагай һүүлдэ харааслай... эрьюу боро болон бусад ... ерэжэ, үүр уурхайнуудаа ... заһажа эхилхэ байна. Энэ үе... түүритай хулаахан үдэрнүүд... жо ехилдэг юм.

Жэл бүхэндэ ондо ондоо ... болодог. Эртын дулааншье, ... уташье хабар болодог юм. ... жэлэй хабар нормодо орходо ... хоногоор гү, али нёдног жэл... 9—10 хоногоор гээгдэжэ яба...

Мүнөө артын ороһото ... ранууд тарилга тулэг ... ябажа байна. Удаань бусад... тарануудай тарилга эхилэ...

Саг соогоо, агротехничес... зорто таригдаһан тарилга ... ундэр урагсын үндэһэ һүүр... жо үгэхэ байна. Майн 15-һа... публикын урда захын аймаг... хартаабха һүүлгалга эхилз... бага һүлшэг тээнь бусад ай... та эхилхэ юм. Энэ үедэ ... хурьһэн һайса халажа, ... гаралгада һайн уларил болох...

Овощь тарилгада газараа... хэхэ саг болоо. Майн һүүл... публикын урда зүгэй район... күйтэн уларил барагдажа, ... тарилгые эхилхэ болоно.

И. К...

Һурагшадай туһал...

Социалистическэ малаж... жэлэй бата бэхи база ... хэрэгтэ халуун туһаламж... хын зорилгоор Бичурын ай... Гушадай сомоной һургуул... һурагшад воскресенигүүд... хэнэ. Жэшээлхэдэ, һаяхан ... дай эхин һургуулиин һур... (даагшань Будаев) воскрес... хидхэжэ, 12 гектар сабша... талмай шулуу ба бог бург... сэбэрлээ. Мүн Покровско ба... цагарай эхин һургуулиинхид ... талаар колхозуудта туһалв...

Д. А...

Модо олоор тарина

Иволгын дунда һургуулиин ... лектив һургуулиингаа газа... хиие ногоорулха талаар ех... дэлмэри ябуулна. Мүнөө ... 240 элдэб модод һургаг... үшөө 80 модод таригдаха ...

Таригдаһан модон бү... һурагшадта бэхижүүлэгдэн ... гагдаад, һайнаар харууһал... байна.

Л. Бондар...

Сад тарихань

Мухаршэбэрэй аймагай С... дологн жэлэй һургуули сад ... хаб бэлэдхэжэ байна. ... һургуулиингаа газааруур ... жэмэстэ, набшаһата модону... олоор һуулгаха юм.

Мүнөө модо һуулгаха ... дынь бэлэн болонхой.

Б. Соднон...

Эдир ангуушадай уял...

Сэлэнгын аймагай Юрөөг... лоон жэлэй һургуулиин һураг... зунайнгаа амаралтын үедэ хул... ринн 100—100 зумбараа бари... жэ уялга абаад, тэрэнэ бэел... захалаа. Жэшээлхэдэ, һурагш... ля Цоктоев 31 зумбараа, һур... Петя Улзутуев 27 зумбараа ба... арһаень тушаагаа.

Н. Очир...

Харюусалгатай редак...
Д. Д. ЛУБСАН...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам отв редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23 писем трудящихся и информации — 6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16

Н—02301. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000